

погляд, було б доречно розширити коло ситуацій, які б розглядалися як страховий випадок і у разі надання неякісних транспортних послуг (наприклад, спізнення потягу).

Механізм фіксації страхового випадку у законній ситуації відпрацьований. Пасажири мають можливість отримати компенсацію без додаткових судових процесів.

УДК 656.224.003.13

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАЛІЗНИЧНИХ ПАСАЖИРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

Куделя В.І., к.е.н., доцент (УкрДУЗТ)

Транспортний комплекс відіграє важливу роль у соціально-економічному розвитку України. Він є передумовою економічного розвитку національної економіки та покращення якості життя населення.

В останній час спостерігається зниження ефективності роботи системи залізничного транспорту України. Ринкові умови вимагають постійного пошуку сучасних оперативних методів управління діяльністю залізничного транспорту для того, щоб зберегти стійке положення і функціонування транспортних підприємств на ринку транспортних послуг, забезпечити зниження експлуатаційних витрат і збільшення доходів.

Серед причин зниження ефективності роботи залізничного транспорту можна виділити наступне: прогресуюче старіння основних фондів; недостатність власних джерел фінансування для оновлення основних фондів, відсутність підтримки інноваційно-інвестиційного розвитку залізничної галузі з боку держави; обмеження можливості техніко-технологічної модернізації залізничного транспорту; застарілі форми управління залізничною галуззю та інш.

Нормальне, злагоджене функціонування всього залізничного транспорту залежить від роботи великої кількості структурних підрозділів, у тому числі і по обслуговуванню пасажирів.

Основне завдання управління пасажирськими перевезеннями полягає в досягненні максимальної ефективності функціонування пасажирського транспорту, забезпеченні повного і якісного задоволення платоспроможного попиту населення на перевезення з мінімальними витратами.

Жорстка конкуренція на ринку транспортних послуг в сучасних умовах повинна спонукати транспортні підприємства до проведення систематичного і детального аналізу своєї діяльності, на підставі якого буде обґрунтовано даватися економічна оцінка роботи підприємства в цілому, кожного його підрозділу і виду діяльності.

Така деталізація дозволить своєчасно виявляти збої в роботі на кожному етапі процесу перевезень пасажирів.

Гнучка економічна політика підприємства у поєднанні зі своєчасною реалізацією ефективних заходів щодо впровадження нової техніки і прогресивних технологій забезпечить рентабельність роботи підприємства і підвищить ефективність функціонування залізничних пасажирських перевезень, що приведе до ліквідації збитковості.

До причин збитковості пасажирських перевезень можна віднести: використання безкоштовних проїзних документів; невідповідність графіків руху поїздів попиту на пасажирські перевезення; слабка оптимізація складу поїздів по класності та кількості вагонів; рухомий склад не відповідає сучасним вимогам; відсутній прозорий розрахунок собівартості перевезень.

Для скорочення збитковості необхідно вишукувати шляхи, що дозволять підвищити ефективність пасажирських перевезень, підвищити конкурентоспроможність пасажирського залізничного транспорту, скоротити витрати на перевезення пасажирів при одночасному підвищенні якості перевезень і надання додаткових послуг пасажирам.

З метою зменшення збитковості пасажирських перевезень і ліквідації практики покриття збитків від пасажирських перевезень за рахунок прибутку від вантажних перевезень необхідне впровадження наступних заходів: підвищення маршрутної швидкості пасажирських поїздів, подальше впровадження руху денних поїздів; оптимізація композиції поїзда з урахуванням реальних пасажиропотоків і їх структури, підвищення комфортності пасажирських поїздів, ліквідація збиткових маршрутів, скорочення терміну знаходження рухомого складу в пунктах обороту, збільшення населеності пасажирських поїздів, оптимізація підв'язки пасажирських складів по окремих маршрутах і інше.

Отже, розвиток залізничних пасажирських перевезень можливий за умови поступового поліпшення складових транспортного виробництва на основі удосконалення структури та системи управління перевезеннями, економії часу та інших факторів і невикористаних резервів, що призводять до збільшення попиту на перевезення пасажирів залізничним транспортом, ліквідації збитковості та перехресного субсидювання, забезпечення фінансової прозорості пасажирського сектору, досягнення відповідності вимогам ринку та міжнародним стандартам транспортного обслуговування тощо.